

Yıkım Onarım Çalışmalarında Enfeksiyon Kontrol Komitelerinin Legionella Kolonizasyonunu Önleme Çalışmaları

Asiye Tekin, Ganime Sevinç, Gönül Çiçek Şentürk, Esengül Şendağ, Aysun Acun, Yunus Gürbüz, Emin Ediz Tütüncü, Fadime Callak Oku, İrfan Şencan

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara

GİRİŞ VE AMAÇ: Hastanelerde sık sık yenileme ve düzeltme amacıyla inşaat ve onarım çalışmaları yapılmaktadır. Bu çalışmalar sırasında tozlar ortaya çıkmakta, su kesintiye uğramakta, havalandırma ve su sistemlerine müdahale edilmektedir. Bu çalışmalar, başta hava yolu ile bulaşan mikroorganizmalar olmak üzere, enfeksiyöz etkenlerle hasta, ziyaretçi ve sağlık personelinin temasına yol açar. Hava yolu ile bulaşan mikroorganizmalar, genelde toz ve toprak kaynaklıdır. Özellikle hafriyat sırasında ortaya çıkan toprak ve toz içindeki bakteri veya mantarlar havalandırma ve su tesisatını kontamine ederek duyarlı kişilere ulaşmakta ve enfeksiyona neden olmaktadır. Havalandırma yolu ile *Aspergillus spp.* başta olmak üzere *Legionella spp.*, mantarların ve diğer bakterilerin, su tesisatı ile *Legionella spp.*'nin bulaştığı bir çok çalışmada gösterilmiştir. Hastanemizde ve sağlık hizmeti verilen kuruluşlardaki inşaat, yıkım ve onarım işlemleri sırasında ve sonrasında Legionella kolonizasyonu riskini en aza indirmek için planlanması/yürütülmesi gereken enfeksiyon kontrol stratejilerini paylaşmaktır.

YÖNTEM: 13 Mayıs 2015 tarihli 29354 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan "Lejyoner Hastalığı Kontrol Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" gereği Hastane teknik servisi ve hastane yönetiminin aktif katılımı ile enfeksiyon kontrol komiteleri tarafından çalışmalar yürütülmelidir" ibaresinden de anlaşılacağı üzere su sistemlerinin yönetimi enfeksiyon kontrol programının bir parçasıdır.

Hastanemiz 779 yatak kapasitesine sahip bir eğitim araştırma hastanesidir. 2017 yılında koroner anjiyografi ünitesindeki kapasite artırımı amacıyla yapılan D sınıfı (büyük yıkım inşaat ve yenileme projeleri) grup 4 (yüksek risk düzeyi) düzeyi tadilat yapılmıştır. Tadilatı takiben toplamda 32 ayrı noktadan su/sürüntü numunesi alınmış olup 9 farklı noktada üreme olmuştur.

Bu kapsamda üremelerden sonra enfeksiyon kontrol komitesi yıkım onarım çalışmalarında legionella kolonizasyonunu önlemek için aşağıda ki çalışmaları yapmıştır;

- Su borularında çatlak kırık olmaması, çatlayan demir boruların PVC ile değiştirilmesini,
- Soğuk ve sıcak su borularının birbirine yakın olmaması, eğer bu sağlanıyorsa aralarında en az 30 cm olmasının sağlanması, eğer buda sağlanıyorsa aralarında izolasyon olması gerektiğini,
- Yapılan tadilat nedeniyle su kesintisi olması durumunda tekrar şok dezenfeksiyon yapılmasının koordinasyonunu (sıcak su dezenfeksiyonunda kullanılan hidrojen peroksit düzeyinin artırılması, soğuk su dezenfeksiyonunda kullanılan klor düzeyinin artırılması, kullanılan/kullanılmayan duş ve musluk başlarından suların akıtılması, duş ve musluk başlarının dezenfeksiyonu vb.),
- Ölü boşluk bırakılmaması konularında ekibe görüş bildirmiştir.

BULGULAR: Alınan bu önlemlerden sonra Halk Sağlığı Müdürlüğü denetim elemanları tarafından alınan kontrol numunelerinde üreme olmamıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ: Hastanemizdeki 2017 yılında gerçekleşen yıkım onarım çalışmalarında *legionella* kolonizasyonunu önlemek için multidisipliner bir ekip, son derece planlı ve koordineli bir şekilde çalışmıştır. Gerekli önlemler alındığında üremelerin kontrol altına alınabildiği saptanmıştır. Hastanelerde yıkım/onarım çalışmalarının planlanması ve yürütülmesi sırasında hastane *legionella* program sorumlusu ve enfeksiyon kontrol ekibi sürece dahil edilmeli ve aktif rol almalıdır. Tüm bu yapılanlarda asıl amaç; su güvenliğini sağlamak ve sudan kaynaklı oluşabilecek enfeksiyonların önüne geçebilmektir.

Anahtar Kelimeler: *Legionella*, tadilat, yıkım onarım.